

is duidelijk dat deze met dit bedrag uitkomen, want anders zouden ze, daar ze niet bekend staan als bescheiden, wel meer hebben gevraagd. De tolken hadden zich er zeker, en terecht, niet aan gestoord dat die kosten door het lange oponthoud te Jedo, waar ze zelf niets aan konden doen, waren ontstaan. Ondanks de langere reis bedroegen de kosten van de hofreis f 41 minder dan in 1763, waaruit blijkt dat men zuinig is geweest. [fol. 1288] De keizer heeft goed gevonden dat, zolang de vermindering van de leverantie van staafkoper voortduurt, de hofreis om het jaar mag plaatsvinden. Weliswaar worden met deze billijke maatregel de reiskosten uitgespaard, maar ze is vooral toe te schrijven)

--- aan dat de Nagasakkise gouverneur, die wesentlijk, gelijk de bediendens sustineeren, zig van zijn groot crediet ten hove schijnt bediend te hebben om ons dat gansche spel te berokkenen, met zulks te wege te brengen mogelijk bedoelt ons zoo allenskens van het hof te verwijderen en hetselfe langsamerhand te gewennen ons 'er in 't geheel niet te zien, ten einde ons met te meer gemak en te minder schroom al verder naar zijn pijpen te doen danssen, vermits de geschenken voor het hof, in 't jaar wanneer 'er geen hofreyse geschied, aan den Nagasakkische gouverneur zullen moeten werden afgegeeven. Dan, dewijl dit geheel twijffelagtig en daarentegen volkomen zeeker is dat men, door van die vergunning te profiteeren, om het andere jaar meer dan 23000 guldens uytwinnen zal, het geschrift van den Nagasakkise gouverneur ook alleen van de keiserlijke geschenken, maar niet van die voor de rijksgrooten en mindere regenten in Jedo, Osaka en Miako gewag maakt, waaruyt het dubieus scheynt, of deeze laatste dan niet zullen kunnen wierden g'excuseert.

Fol. 1288r-1289r.

(Bovendien gebruiken de regenten van Nagasaki de hofreis om de klachten van de Compagnie aan het hof door te geven, zodat de Compagnie de pas wordt afgesneden en haar zaken worden benadeeld. De Japanners dienen ervan overtuigd te worden dat men bij een leverantie van minder dan 11 à 12.000 pikol koper en de lage prijzen voor de ingevoerde koopwaar, graag van een beperking van de hofreis gebruik zal maken. Als de handel echter voordelig en veilig gedreven zou kunnen worden, dan zal er ook ongevraagd met genoeg een jaarlijks bezoek aan het hof worden afgelegd. [fol. 1290] Is daarop enige hoop, dan mag het bestuur daarmee een proef nemen. De geschenken in Jedo en elders hadden in 1764 bij inkoop een waarde van f 28.317 en bij verkoop van f 27.583, of respectievelijk f 4805 en f 3977 meer dan in het voorafgaande jaar. Er was een rijksraad minder, maar de kroonprins moest in overeenstemming met zijn waardigheid een geschenk ontvangen. Deze uitgaven zijn goedgekeurd, maar, als geschenken zouden moeten worden verkocht met verlies, is het onjuist de verkoopprijs onder de inkoopprijs te stellen. Men wenst nadere informatie. Alle geschenken samen, inclusief die aan de regering te Nagasaki, hadden in 1764 bij inkoop een waarde van f 59.406 en bij verkoop van f 63.068, wat vergeleken met 1763 respectievelijk f 8569 en f 8815 meer is. Ze zijn goedgekeurd. Als de vermeerdering van de geschenken te Jedo t.o.v. 1763 daarvan afgetrokken wordt, dan is dit bij inkoop f 3764 [fol. 1291a] en bij verkoop f 4838. Deze vermeerdering is veroorzaakt door damasten en enige chirurgijnsinstrumenten voor de keizer, die na de hofreis zijn opgeëist en dus van buitengewone aard zijn. Daar de Compagnie dit jaar zonder schade van de hofreis mag afzien, kan het bestuur de geschenken voor de keizer aan de gouverneur van Nagasaki geven. Daar men er niet zeker van is of, zoals hierboven gezegd, de geschenken voor de hofdignitarissen achterwege kunnen blijven, moet men daaraan om groter onheil te voorkomen niet te onverzettelijk vasthouden. In de officiële brief naar Japan [fol. 1291b] zijn alle overwegingen en maatregelen betreffende de handel, de hofreis en geschenken te vinden, maar daar de omstandigheden voor de aankomst van het schip veranderd kunnen zijn en de Japanners ondoorgrondelijk blijven, zijn dit maar richtlijnen en moet men de veranderingen nauwlettend in het oog houden. [fol. 1292] De Hoge Regering vertrouwt erop dat het bestuur niet roekeloos of onnodig zal optreden en steeds het belang van de Compagnie als richtsnoer gebruikt. De kosten van f 960,-, of f 11,- minder dan in 1763, die de tolken voor reparatie van gebouwen en vaartui-